

عوامل مؤثر بر تمایل جوانان روستایی برای ماندن در روستا

Factors influencing rural youth tend to stay in the village

مهسا سعدوندی^۱، سمیره صی محمدی^۲، فاطمه قربانی پیرعلیدی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۴/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۱/۲۷

چکیده

مهاجرت های روستا به شهر از مهم ترین دلایل سالخوردگی شاغلان بخش کشاورزی است. از آن جا که اکثر مهاجران را جوانان جویای کار تشکیل می دهند، در نتیجه نوعی عدم تعادل (از نظر ساختار سنی) بین جمعیت شاغل در مناطق شهری و مناطق روستایی پدید آمده است. اگرچه عوامل اقتصادی از عوامل مهمی است که باعث مهاجرت جوانان روستایی به شهر ها می شود اما نیازهای دیگر این قشر از جامعه روستایی نباید دور از نظر بماند. لذا هدف از این تحقیق بررسی عوامل مؤثر بر تمایل جوانان روستایی برای ماندن در روستا بود. این مطالعه از نوع تحقیقات کمی بوده که با روش پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه انجام شد. جامعه آماری تحقیق را جوانان ساکن در دهستان سرفیروزآباد شهرستان کرمانشاه تشکیل دادند (N=۶۲۴۰). با روش نمونه گیری تصادفی از هر گروه در مجموع ۲۹۱ نفر انتخاب شدند. نتایج رگرسیون لجستیک نشان داد که متغیرهای تحصیلات، تعداد سفر به شهر در ماه، فاصله از شهر، علاقه به محیط روستا، داشتن زمین زراعی و نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر و کسب درآمد کافی در روستا می توانند ۰/۶۰۲ تا ۰/۸۰۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تمایل یا عدم تمایل به ترک روستا) را پیش بینی کنند.

واژه های کلیدی: جوانان روستایی، انتظارات جوانان، ماندن در روستا، تمایل جوانان

مقدمه و بررسی منابع

^۱. دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس، "نویسنده مسؤل" sadvand55@yahoo.com

^۲. دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی کرمانشاه

^۳. دانشجوی دکتری ترویج و آموزش کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی کرمانشاه

بخش کشاورزی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی کشور است و نقش آن در توسعه و ثبات اقتصادی و سیاسی داخلی و بین‌المللی بر کسی پوشیده نیست (Alibeygi, 2008) و از سویی دیگر توسعه یافتگی شهری در گرو توسعه یافتگی روستایی است و برعکس. همین نسبت در نظام اقتصادی مطرح است، یعنی بدون توسعه یافتگی کشاورزی نمی‌توان انتظار توسعه یافتگی شهری داشت (Ghadiri Maasoum et al., 2012). بخش کشاورزی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی کشور است و نقش آن در توسعه و ثبات اقتصادی و سیاسی داخلی و بین‌المللی بر کسی پوشیده نیست (Alibeygi, 2008). بنابراین توجه به بخش کشاورزی در فرآیند توسعه امری اجتناب‌ناپذیر است. بخش کشاورزی در اقتصاد ایران نقشی حیاتی را بر عهده دارد زیرا ۱۱/۴ درصد تولید ناخالص ملی، ۲۲ درصد اشتغال و ۲۵ درصد صادرات غیر نفتی را پوشش می‌دهد (Movahedian, 2007). اشتغال در بخش کشاورزی و اهمیت نقش کشاورزی در توسعه اقتصادی از نظریات مهم اقتصاددانان است. پیش از این، بخشی بزرگ از اشتغال جمعیت فعال کشورها به کشاورزی اختصاص داشت؛ اما با رشد صنعت و خدمات، شمار شاغلان در بخش کشاورزی به تدریج کاهش یافت و به بخش‌های صنعت و خدمات افزوده شد (Ghasemi Seyani, 2004).

علاوه بر کاهش شاغلان بخش کشاورزی، سالخوردگی جمعیت باقی مانده در این بخش موضوع نگران‌کننده‌ای است که در منابع مختلف مورد توجه قرار گرفته است. به اعتقاد تقدیسی و شاپورآبادی (Taghdisi & ShapourAbadi, 2012) یکی از مهم‌ترین چالش‌های توسعه روستایی از دیدگاه توسعه پایدار در ایران مهاجرت نیروی انسانی از نواحی روستایی است که موجب تضعیف اقتصاد و فرهنگ روستایی و پیرتر شدن شاغلان کشاورزی شده و موجب شده است که فضاهای روستایی وضعیت ناپایداری را نشان دهند. همچنین رمضانیان (Ramezani, 2001) معتقد است که جمعیت شاغل در بخش کشاورزی ایران در مقایسه با سایر بخش‌ها سالخورده‌تر است که در صورت تداوم روند سالخوردگی، وضعیت بخش کشاورزی در آینده نگران‌کننده خواهد شد. مهاجرت‌های روستا به شهر از مهم‌ترین دلایل سالخوردگی شاغلان بخش کشاورزی است. از آن‌جا که اکثر مهاجران را جوانان جویای کار تشکیل می‌دهند، در نتیجه نوعی عدم تعادل (از نظر ساختار سنی) بین جمعیت شاغل در مناطق شهری (قطب مشاغل صنعتی و خدماتی) و مناطق روستایی (قطب مشاغل کشاورزی) پدید آمده است. این عدم تعادل به صورت سالخورده‌تر شدن جمعیت کشاورز و جوانتر شدن جمعیت شاغل در بخش‌های صنعت و خدمات جلوه‌گر می‌شود. اگرچه عوامل اقتصادی و کسب درآمد از عوامل مهمی است که باعث مهاجرت جوانان روستایی به شهرها می‌شود اما نیازها و دغدغه‌های دیگر این قشر از جامعه روستایی نباید دور از نظر بماند. بر اساس نتایج باوفورد (Beauford, 1989) جوانان از امیال و آرزوهایی چون شغل، درآمد، شأن و منزلت، موقعیت اجتماعی و یا نوعی خاص از زندگی برخوردارند لذا شناسایی نیازهای جوانان روستایی بایستی جزء مهم و جدانشدنی برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی باشد. همچنین شهبازی (Shahbazi, 1993) با تأکید بر

نقش جوانان روستایی در بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده های روستایی معتقد است که جوانان روستایی سرمایه اصلی و آینده سازان کشور می باشند و تدبیر برنامه ریزی و سازماندهی در امور مربوط به آنان از اولویت خاصی برخوردار است.

اولوجاید (Olujide, 2008) در مطالعات خود از جوانان روستایی به عنوان سرمایه های بالقوه برای تحول روستاها از حالت سنتی به بخش فعال و اقتصادی یاد می کند. بنابراین توجه به نیازهای این قشر از جامعه روستایی امری حائز اهمیت است. بدیهی است بی توجهی به وضعیت این جوانان در جوامع روستایی زمینه ساز مهاجرت روزافزون آنها به شهرها خواهد شد و به دنبال این مهاجرت، انبوهی از مسائل اجتماعی و اقتصادی به حاشیه شهرها منتقل می شود (Eskandari, 1999). از سوی دیگر با خروج جوانان از روستا، فعالیت های کشاورزی در مناطق روستایی دچار مشکلاتی از قبیل کمبود کارگر خصوصاً در مواقع کار فصلی کشاورزی، بهره وری پایین نیروی کار و بازده پایین تولید، مزارع متروک و بهره برداری زیر ظرفیت از منابع و تأسیسات می گردد (Sarraf, 1999).

تا کنون جوانان روستایی در مطالعات متعددی مورد بررسی قرار گرفته اند. این مطالعات جنبه های مختلف زندگی این قشر از جامعه روستایی را واکاوی نموده اند. قدیری معصوم و همکاران (Ghadiri Maasoum et al., 2012) در مطالعات خود به این نتیجه رسیدند که جوانان به دلایل مختلف اجتماعی - اقتصادی انگیزه ای قوی برای ترک روستا دارند، و البته عوامل اجتماعی - فرهنگی نیز نقش مهمی در روستاگریزی جوانان داشته است. روستاگریزی جوانان، روستا را در معرض ناپایداری جمعیتی، عدم تعادل سنی و جنسی جمعیت، کاهش شاخص های توسعه در روستا - نظیر سواد - و مهم تر از همه سالخورده شدن روستاییان و کاهش بهره وری قرار داده و به تعمیق توسعه نیافتگی روستاها انجامیده است. به اعتقاد تقدیسی و شاپورآبادی (Taghdisi & ShapourAbadi, 2012) یکی از مهمترین چالش های توسعه روستایی از دیدگاه توسعه پایدار در ایران مهاجرت نیروی انسانی از نواحی روستایی است که موجب تضعیف اقتصاد و فرهنگ روستایی و پیرتر شدن شاغلان کشاورزی شده و موجب شده است که فضاهای روستایی وضعیت ناپایداری را نشان دهند. رمضانیان (Ramezani, 2001) نیز در مطالعه خود به سالخوردگی جمعیت روستایی اشاره می نماید و این پدیده را ناشی از مهاجرت های روستا به شهر می داند.

نتایج مطالعات اسکلدون (Skeldon, 1999) نشان داد که در مهاجرت های روستا به شهر مهمترین گروه جوانان هستند زیرا غالباً جوانان تمایل به ترک روستا و سکونت در شهرهای بزرگ دارند. اما رضوی زاده (Razavizadeh, 2007) معتقد است که سن افراد تأثیری در نگرش آنها به زندگی شهری ندارد. در هر صورت مهاجرت جوانان روستایی به شهرها و به دنبال آن سالخوردگی جوامع روستایی تبعات جبران ناپذیری در روند توسعه روستایی بر جای خواهد گذاشت. به منظور تأمین شرایط مطلوب جوانان جهت ماندن در روستاها پیشنهاد های مختلفی در مطالعات پیشین ارائه شده است: لیندلی (Lindley, 1989) در مطالعه ای با عنوان «جوانان روستایی منابع فراموش شده» نقش جوانان روستایی را در توسعه روستا مورد بررسی قرار داد. براساس نتایج مطالعات وی، آموزش رسمی جوانان باید

همانگ در جهت توسعه روستا فعالیت نماید، همچنین به منظور بهبود وضعیت روستاها آموزشهای غیر رسمی نیز باید برای جوانان روستایی در سطح روستاها مد نظر قرار گیرد در حالیکه ویساریا (Visaria, 1995) تاکید بیشتری بر آموزش های غیر رسمی دارد و معتقد است که آموزش های غیر رسمی (ترویجی) و فعالیت های اجتماعی نقش مهمی در توسعه فعالیت های حرفه ای و کاهش مهاجرت جوانان روستایی به نقاط دیگر دارد. وی راهبرد اساسی برای کاهش مهاجرت را گسترش فرصت های اجتماعی و اقتصادی در مناطق روستایی می داند.

شفیع زاده (Shafieezadeh, 1996) طرح تأسیس باشگاه های جوانان روستایی با هدف سازماندهی نیروهای پرتوان جوان در مناطق روستایی را به عنوان یکی از الگوهای مناسب در زمینه های مختلف آموزش کشاورزی، فرهنگی، ورزشی و مذهبی می داند. وی مهمترین اهداف باشگاه جوانان روستایی را شامل موارد زیر می داند: رشد رهبری در جوانان روستایی از طریق ترغیب به مشارکت در فعالیت های گروهی؛ هدایت جوانان روستایی از طریق فعالیت های جوانان در برنامه های مختلف ترویجی؛ ایجاد مهارت های فنی در بین جوانان روستایی جهت بهره گیری از فن آوری های نوین؛ ترغیب و کسب مشارکت های مردمی در هدایت فعالیت های جوانان روستایی؛ ایجاد زمینه های لازم و مطلوب جهت فراهم نمودن شرایط به منظور اشتغال در مناطق روستایی. البته به منظور فراهم نمودن شرایط مطلوب جهت ماندن در روستا توجه همه جانبه به نیازها و علایق جوانان ضروری است؛ چنان که بیجما و همکاران (Bajema et al., 2002) وجود شرایط آموزشی مناسب، موقعیت اقتصادی مطلوب و گسترش فعالیت های اجتماعی را در افزایش انگیزه جوانان روستایی جهت ماندن در مناطق روستایی و اشتغال در بخش کشاورزی ضروری می دانند. حال باید دید که شرایط مطلوب از دیدگاه خود جوانان روستایی چگونه تعریف می شود و انتظارات آنها برای ماندن در روستا کدام است؟ لذا هدف از این مطالعه بررسی انتظارات جوانان روستایی و ترسیم شرایط مطلوب در روستا از دیدگاه این قشر از جامعه ی روستایی در دهستان فیروزآباد واقع در شهرستان کرمانشاه می باشد. نتایج این مطالعه می تواند در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های مربوط به جوانان در برنامه های توسعه روستایی مورد استفاده قرار گیرد.

مواد و روش ها

روش تحقیق مورد استفاده در این مطالعه از نظر جهت گیری کلی، کمی است. این تحقیق توصیفی - پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. هدف از این مطالعه بررسی عوامل مؤثر بر تمایل جوانان روستایی برای ماندن در روستا و ترسیم شرایط مطلوب در روستا از دیدگاه این قشر از جامعه ی روستایی است. این تحقیق با استفاده از ابزار پرسشنامه انجام شد که مقدار آلفای کرونباخ آن به صورت میانگین ۰/۸۷ بدست آمد. جامعه آماری تحقیق را جوانان ۱۵ تا ۲۸ سال دهستان فیروزآباد تشکیل دادند (N=6240). افراد نمونه از بین ۱۸ روستا در این دهستان به صورت تصادفی ساده ۲۹۱ نفر انتخاب شدند. متغیر وابسته ی تحقیق تمایل و عدم تمایل جوانان روستایی به ترک روستا به صورت یک متغیر اسمی دو وجهی بوده و متغیرهای مستقل تحقیق نیز شامل متغیرهای تحصیلات، تعداد سفر به شهر در ماه، فاصله

از شهر، علاقه به محیط روستا، داشتن زمین زراعی، کسب درآمد کافی در روستا، نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر بودند. به منظور تجزیه تحلیل داده‌های این تحقیق از آمار توصیفی شامل فراوانی، ضریب تغییرات، میانگین و از آمار استنباطی شامل رگرسیون لجستیک با استفاده از نرم افزار SPSS 16 استفاده شده است.

نتایج و بحث

بر اساس نتایج تحقیق میانگین سنی جوانانی که تمایل به ترک روستا دارند ۲۳/۶ سال و میانگین سنی جوانانی که تمایل به ترک روستا ندارند ۲۳/۷ سال می‌باشد. همچنین میانگین میزان زمین کشاورزی و تعداد دام در جوانانی که تمایل به ترک روستا نیستند (۱۱/۱۸ هکتار زمین و ۳۷ رأس دام) بیشتر از میانگین میزان زمین کشاورزی و تعداد دام در جوانانی است که تمایل به ترک روستا دارند (۹/۸ هکتار زمین و ۱۰ رأس دام). از طرفی میانگین تعداد سفر به شهر در ماه در بین جوانانی که تمایل به ترک روستا دارند بالاتر از جوانانی است که تمایل به ترک روستا ندارند (به ترتیب ۱۷/۷ و ۶ دفعه در ماه). سایر ویژگی‌های فردی جوانان در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های فردی جوانان متمایل و غیر متمایل به ترک روستا

Table 1- Individual properties of oriented youth and non-oriented youth to leave the village

متغیرها variables	گویه‌ها items	جوانان متمایل به ترک روستا youth oriented to leave the village		جوانان غیر متمایل به ترک روستا youth non-oriented to leave the village	
		فراوانی frequency	درصد percent	فراوانی frequency	درصد percent
		جنسیت gender	زن woman	54	35.3
	مرد man	99	64.7	97	70.3
سطح تحصیلات level of education	ابتدایی primary	58	37.9	62	44.9
	دیپلم diploma	65	42.5	51	36.9
	بالاتر از دیپلم over diploma	30	19.6	25	18.11
شغل job	کشاورزی agriculture	43	28.1	25	18.11
	سایر مشاغل other jobs	90	58.8	67	48.5
	بیکار unemployed	20	13.07	46	33.3

Source: Research Findings

مأخذ: یافته‌های تحقیق

اولویت شغلی برای افراد متمایل به ترک روستا: نتایج رتبه‌بندی اولویت شغلی برای دختران متمایل به ترک روستا نشان داد که مهمترین دلیل آن‌ها برای ترک روستا دلیلی غیر از دستیابی به شغل است (۱۳/۱ درصد و ۲۰ نفر)، درحالی که برای پسران متمایل به ترک روستا مهمترین دلیل دستیابی به شغل و ادامه تحصیل می‌باشد.

اولویت شغلی برای افراد غیر متمایل به ترک روستا: نتایج رتبه‌بندی اولویت شغلی برای دخترانی که تمایل به ترک روستا ندارند نشان داد که مهمترین دلیل آن‌ها برای عدم ترک روستا راه‌اندازی مشاغل کوچک و خانگی (۱۴/۴ درصد و ۲۰ نفر) است، درحالی که برای پسرانی که تمایل به ترک روستا ندارند مهمترین دلیل استفاده از تسهیلات دولتی برای گسترش فعالیت‌های کشاورزی می‌باشد.

بررسی عوامل مؤثر بر تمایل و عدم تمایل جوانان روستایی به ترک روستا با استفاده از رگرسیون لجستیک: از آنجا که در این پژوهش متغیر وابسته به صورت اسمی (تمایل و عدم تمایل به ترک روستا) است و متغیرهای مستقل در مقیاس مقوله‌ای و کمی سنجیده شده؛ لذا در این بخش به منظور بررسی عوامل مؤثر بر تمایل و عدم تمایل جوانان به ترک روستا از تحلیل رگرسیون لجستیک با روش پیشرو گام به گام استفاده شده که نتایج آن به شرح ذیل می‌باشد (جدول ۲).

جدول ۲- نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون لجستیک در رابطه با بررسی عوامل مؤثر بر تمایل و عدم تمایل جوانان به ترک روستا (گام ۷)

Table 2- The results of logistic regression analysis in relation to the factors affecting the willingness and reluctance of young people to leave the village (7 steps)

متغیرها Variables	B	S.E	wald	df	sig	Exp (B)
تحصیلات Education	0.844	0.285	8.750	1	0.003	2.326
تعداد سفر به شهر در ماه number of trips to the city in months	0.171	0.033	26.717	1	0.000	1.186
فاصله از شهر distance from city	0.201	0.059	18.566	1	0.001	1.223
علاقه به محیط روستا interest to the rural environment	- 2.358	0.466	25.64	1	0.000	0.095
داشتن زمین زراعی having land	- 0.773	0.280	7.638	1	0.006	0.462
کسب درآمد کافی در روستا earn enough money in the village	- 0.885	0.410	4.670	1	0.031	0.413
نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر not having the financial ability to live in the city	- 0.884	0.226	14.057	1	0.000	0.413
ثابت constant	3.686	2.511	2.155	1	0.142	39.904

مأخذ: یافته‌های تحقیق

Source: Research Findings

همان طور که در جدول (۲) نیز مشاهده می‌شود متغیرهای تحصیلات، تعداد سفر به شهر در ماه، فاصله از شهر، علاقه به محیط روستا، داشتن زمین زراعی، کسب درآمد کافی در روستا، نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر در ۷ گام وارد معادله رگرسیون لجستیک به شیوه‌ی گام به گام شده‌اند، که گام هفتم آن گزارش شده و مقادیر sig هم معنی داری این متغیرها را در این گام نشان می‌دهد. همان طور که در جدول (۳) نشان داده شده است مقدار کای اسکوتر (-) $2 \log \text{likelihood}$ از $249/546$ در مرحله اول به $129/165$ در مرحله هفتم رسیده است و این کاهش نشان دهنده‌ی بهبود مقدار کای اسکوتر است. از طرفی در مجموع دو ستون دیگر جدول که همان مقادیر Cox & Snell و Nagelkerke که نشان دهنده‌ی ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده هستند، نیز نشان می‌دهند متغیرهای مستقل مطالعه می‌توانند $0/602$ تا $0/804$ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تمایل یا عدم تمایل به ترک روستا) را پیش‌بینی کنند.

جدول ۳- شاخص‌های برازش مدل به دست آمده از رگرسیون لجستیک

Table 3- Fitness indicators of model derived from logistic regression

مراحل steps	متغیرهای وارد شده entered variables	میزان بهبود در کای اسکوتر Amount of Improvement in the square	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	تحصیلات education	249.546	0.388	0.518
2	تعداد سفر به شهر در ماه number of trips to the city in months	171.348	0.537	0.717
3	فاصله از شهر distance from city	154.905	0.563	0.752
4	علاقه به محیط روستا interest to the rural environment	145.861	0.577	0.771
5	داشتن زمین زراعی having land	139.838	0.586	0.783
6	کسب درآمد کافی در روستا earn enough money in the village	134.132	0.595	0.794
7	نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر not having the financial ability to live in the city	129.165	0.602	0.804

مأخذ: یافته‌های تحقیق

Source: Research Findings

پس از اطمینان از معنی داری اثرات متغیرها و مشخصه‌های کلی مدل که بیانگر مناسب بودن مدل کلی تحلیل است برای دستیابی به معادله بررسی تمایل و عدم تمایل جوانان به ترک روستا، بر اساس جدول (۲) اثر متغیرهای تحصیلات

($B = 0/844$)، تعداد سفر به شهر در ماه ($B = 0/171$)، فاصله از شهر ($B = 0/201$)، علاقه به محیط روستا ($B = -2/358$)، داشتن زمین زراعی ($B = -0/773$)، و نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر ($B = -0/884$) در سطح ۹۹ درصد معنی دار و کسب درآمد کافی در روستا ($B = -0/885$) در سطح ۰/۹۵ درصد معنی دار است. بنابراین تحویلات بیشترین اثر مثبت و کسب درآمد کافی در روستا بیشترین تأثیر منفی را بر تمایل به ترک روستا دارند. با توجه به مقادیر B و مقدار ثابت می توان معادله بهینه رگرسیون لجستیک را به شرح ذیل نوشت:

احتمال تمایل به ترک روستا = $0/884$ (تحویلات) + $0/171$ (تعداد سفر به شهر در ماه) + $0/201$ (فاصله از شهر) - $2/358$ (علاقه به محیط روستا) - $0/773$ (داشتن زمین زراعی) - $0/884$ (نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر) - $0/885$ (کسب درآمد کافی در روستا)

نتایج جدول (۴) ارزیابی توان کلی مدل را در گروه بندی افراد نشان می دهد که در مجموع ۹۱/۱ درصد از افراد درست طبقه بندی شده اند. از مجموع ۱۴۹ نفر از افراد متمایل به ترک روستا ۱۳۴ نفر به درستی طبقه بندی شده و ۱۵ نفر هم اشتباهاً طبقه بندی شده اند. همچنین از مجموع ۱۳۲ نفر از افراد متمایل به ترک روستا ۱۲۲ نفر به درستی طبقه بندی شده و ۱۰ نفر هم اشتباهاً طبقه بندی شده اند.

جدول ۴- طبقه بندی افراد متمایل و غیر متمایل بر اساس نتایج حاصل از رگرسیون لجستیک

Table 4- Classification people-oriented and non-oriented based on the results of logistic regression

	تمایل به ترک روستا willingness to leave the village	عدم تمایل به ترک روستا reluctance to leave the village	درصد پیش بینی صحیح percent correct prediction
تمایل به ترک روستا willingness to leave the village	138	15	89.9
عدم تمایل به ترک روستا reluctance to leave the village	11	127	92.4
مجموع Total			91.1

Source: Research Findings

مأخذ: یافته های تحقیق

نتایج این مطالعه نشان داد که جوانان روستایی با تحویلات بالاتر تمایل بیشتری به ترک روستای محل سکونت خود دارند. این یافته می تواند موید این باشد که با افزایش سطح تحویلات انتظارات افراد از محیط زندگی بالاتر می رود و امکانات روستا قادر به تامین این سطح از انتظارات نمی باشد. بر این اساس تمایل به ترک روستا به منظور دستیابی به شغل و سایر امکانات زندگی بهتر در این افراد شدت می یابد. نتایج مطالعه قدیری معصوم و همکاران (Ghadiri, 2012) نیز این یافته را تأیید می کند. همچنین نتایج نشان داد که جوانانی که به کشاورزی اشتغال دارند، تمایل بیشتری برای ماندن در روستا دارند، علاوه بر این داشتن دام و زمین کشاورزی نیز تأثیر مثبتی بر تمایل به

ماندن در روستا دارد. یافته‌های مطالعات تقدیسی و شاپورآبادی (Taghdisi & ShapourAbadi, 2012) نیز مبنی بر این ادعا می‌باشد.

نتایج نشان داد که مهم‌ترین دلیل پسران روستایی برای ترک روستا دستیابی به شغل مناسب است در حالیکه دختران دلایل دیگری برای ترک روستا دارند. این در حالی است که نتایج رتبه‌بندی اولویت شغلی برای دخترانی که تمایل به ترک روستا ندارند نشان داد که مهم‌ترین دلیل آن‌ها برای عدم ترک روستا راه‌اندازی مشاغل کوچک و خانگی است، درحالی که برای پسرانی که تمایل به ترک روستا ندارند مهم‌ترین دلیل استفاده از تسهیلات دولتی برای گسترش فعالیت‌های کشاورزی می‌باشد. این نتایج با مطالعه پورسینا و همکاران (Poursina et al., 2008) همسو می‌باشد.

نتایج تحلیل رگرسیون لجستیک حاکی از این بود که متغیرهای تعداد سفر به شهر در ماه، فاصله از شهر، علاقه به محیط روستا، داشتن زمین زراعی، کسب درآمد کافی در روستا و نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر از عوامل مؤثر بر تمایل یا عدم تمایل جوانان به ترک روستا می‌باشد. به عبارتی این عوامل می‌توانند ۶۰۲/۰ تا ۸۰۴/۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را پیش‌بینی کنند. بدین صورت که متغیر تعداد سفر به شهر در ماه و فاصله از شهر اثر مثبتی بر تمایل به ترک روستا دارند در حالیکه متغیرهای علاقه به محیط روستا، داشتن زمین زراعی، کسب درآمد کافی در روستا و نداشتن توان مالی برای زندگی در شهر اثر منفی بر تمایل به ترک روستا دارند.

براساس نتایج تحقیق و مباحث مطرح شده پیشنهادهای زیر برای بخش اجرایی توصیه می‌گردد:

۱. با توجه به اینکه میزان بهره‌مندی از امکانات آموزشی و رفاهی روستا یکی از دلایل جوانان برای ترک روستا می‌باشد لذا به منظور جلوگیری از خالی شدن روستاها از سکنه باید سیاست‌هایی در جهت عمران و آبادانی روستاها و برخورداری آنها از امکانات بهداشتی و درمان، آموزش، بیمه و... به همان نسبت که در شهرها فراهم است، متناسب با نیازهای روز جوانان اتخاذ شود.

۲. از آنجا که نتایج حاکی از این است که جوانانی که به کشاورزی اشتغال دارند تمایل بیشتری برای ماندن در روستا دارند، لذا توصیه می‌شود که سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی به طور جدی مورد توجه قرار گیرد و از کسانی که مایلند در این بخش سرمایه‌گذاری کنند، حمایت شود.

۳. همچنین به پرداخت وام‌های دراز مدت و کم بهره به جوانان شاغل در بخش کشاورزی یا جوانان مایل به کار در این بخش و حرفه‌های روستایی اولویت داده شود.

۴. ایجاد اشتغال در جوامع روستایی از طریق کارهای جنبی غیر کشاورزی، مانند صنایع کوچک و صنایع روستایی و همچنین توسعه و گسترش توریسم روستایی در مناطق روستایی در اولویت برنامه‌های سیاست‌گذاران قرار داده شود.

References

Alibeygi, A. H. (2008). Kermanshah rural youth and agricultural jobs Selection challenge. Village and Development, 1: 59- 76. (In Persian)

- Bajema, D. H., Miller, W. W and Williams, D. L.** (2002). Aspirations of rural youth. *Journal of Agricultural Education*, 43(3): 61-71.
- Beauford, E. Y.** (1989). Revitalizing rural America: focus on rural youth. *Southern Rural Sociology* vol.6: 1-11.
- Eskandari, J.** (1999). Factors affecting motivation for employment of rural youth in agricultural activities in Isfahan province. Joint project of management, training and promoting Agriculture Organization and Extension Studies Department. Agriculture Organization of Isfahan province. (In Persian)
- Ghadiri Maasoum, M. Yousefi, H. and Akbarpoor Saraskanroud, M.** (2012). Conflict avoidance village youth with the rural development (Case Study: Western Dizmary city of Julfa district). *Research Rvstayy.sal* 3, 2: 97-117. (In Persian)
- Ghasemi Seyani, M.** (2004). The effects of an industrial estate in rural areas: A Case Study of Isfahan Industrial Park, thesis, University Beheshti. (In Persian)
- Lindley, W.** (1989). Rural youth: A neglected resource. *The Agriculture Education Magazine*, 61(10): 12-14.
- Movahedian, M.** (2007). Press conference of president of the council of agriculture and natural resources. *Journal of Agricultural Engineering and Natural Resources*, 4, Issue 16: 8-9. (In Persian)
- Olujide, M. G.** (2008). Attitude of youth towards rural development projects in Lagos State, Nigeria. Retrieved from <http://www.krepublishers.com>, JSS-17-2-163-08-586.
- Poursina, M. Chizari, M. F. Hosseini, C. and Tahmasebi, D.** (2008). Factors affecting the rural youth motivation for farming: Case Study of Rural Kelardasht. *Journal of Rural Development*, 3: 49-31. (In Persian)
- Ramezani, M.** (2001). Aging of population employed in agriculture Iran: Roots and Repercussions. *Agricultural and Development Economics*, 9 (36): 207-210. (In Persian)
- Razavizadeh, S. N.** (2007). The attitude of rural people to urban and rural life. And rural development. 10(3): 59-86. (In Persian)
- Sarrafi, M.** (1999). The causes of rural migration and its implications for rural development in the province. *Management and Planning Organization*. (In Persian)
- Shafiezadeh, N.** (1996), Rural youth hope for the future of the agricultural sector. *Quarterly Promoters*, 1: 40-43. (In Persian)
- Shahbazi, A.** (1993). Rural development and extension. Tehran University Press, Tehran, 1-760 (In Persian)
- Skeldon, R.** (1999). Migration in Asia after the crisis: patterns and issues, *Asia Pacific Population Journal*, 14 (3): 3-24.
- Taghdisi, A. and ShapourAbadi, M. A.** (2012). Migration and aging rural population of Iran, the challenge for sustainable rural development. *Geographical Research Quarterly*, 27 (1): 133-164. (In Persian)
- Visaria, P.** (1995). Rural non-farm employment in India: Trends and issues for research. *Indian Journal of Agricultural Economics*, 50(3): 398.